

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ ТА ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ**

**IV науково-практична конференція
студентів та молодих вчених з міжнародною участю**

**«ВІД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ
ДО ДОСЯГНЕНЬ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ»**

**19 травня 2022 р.
ХАРКІВ – Україна**

**MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF PHYSIOLOGY AND PATHOLOGICAL PHYSIOLOGY**

**IV scientific and practical conference
of students and young scientists with international participation**

**«FROM EXPERIMENTAL AND CLINICAL PATHOPHYSIOLOGY TO THE
ACHIEVEMENTS OF MODERN MEDICINE AND PHARMACY»**

**May 19, 2022
KHARKIV – Ukraine**

УДК 615.1:616 (043.2)

Редакційна колегія: Заслужений діяч науки і техніки України, проф. Котвіцька А. А., проф. Владимірова І. М., проф. Кононенко Н. М.

Укладачі: проф. Рибак В. А., доц. Остапець М. О., Волохов І. В.

Посвідчення Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» № 583 від 02.08.2021 р.

Від експериментальної та клінічної патофізіології до досягнень сучасної медицини і фармації : тези доповідей IV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю (19 травня 2022 р.). – Х. : Вид-во НФаУ, 2022. – 370 с.

Збірник містить матеріали IV науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Від експериментальної та клінічної патофізіології до досягнень сучасної медицини і фармації». В матеріалах конференції розглянуто сучасні проблеми медицини і фармації: молекулярні основи патології, клітинні та гуморальні механізми розвитку захворювань; роль генетичних факторів у патогенезі захворювань; механізми розвитку патологічних процесів і хвороб; вікова патофізіологія; проблемні аспекти хвороб цивілізації; клінічна патофізіологія; питання викладання патофізіології; експериментальна терапія найбільш поширених захворювань; фармакологічна корекція патологічних процесів; проблеми та перспективи створення лікарських препаратів різної спрямованості дії (лікувально-косметичних, гомеопатичних, ветеринарних, екстемпоральних); оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів; інформаційні технології і автоматизація наукових досліджень з розробки лікарських засобів; створення нутрицевтичних засобів та виробів медичного призначення; організаційно-економічні аспекти діяльності фармацевтичних підприємств у сучасних умовах; маркетингові дослідження сучасного фармацевтичного ринку; нанотехнології у фармації; біоінформатика у фармації; прогнозування біологічної активності сполук; глобальні проблеми громадського здоров'я.

Для широкого кола наукових і практичних працівників медицини та фармації.

UDC 615.1:616 (043.2)

Editorial board: Honored worker of science and technology of Ukraine, prof. Kotvitska A. A., prof. Vladimirova I. M., prof. Kononenko N. M.

Compilers: prof. Rybak V. A., ass. prof. Ostapets M. O., Volokhov I. V.

Certificate of the State scientific organization «Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information» № 583 dated 02.08.2021.

From experimental and clinical pathophysiology to the achievements of modern medicine and pharmacy : collected papers of IVth scientific and practical conference of students and young scientists with international participation (May 19, 2022). – Kh. : NUPh, 2022. – 370 p.

Collected papers includes the materials of IV scientific and practical internet-conference with international participation «Mechanisms of pathological processes development and diseases, their pharmacological correction». The modern problems of pathophysiology were considered the materials of the Conference: molecular basis of pathology, cellular and humoral mechanisms of disease development; role of genetic factors in the pathogenesis of diseases; mechanisms of pathological processes and diseases development; age-related pathophysiology; problematic aspects of the diseases of civilization; clinical pathophysiology; issues of pathophysiology teaching; experimental therapy of the most common diseases; pharmacological correction of pathological processes; problems and prospects for the creation of drugs of various kinds of action (medical and cosmetic, homeopathic, veterinary, and extemporary preparation); optimization of technological processes for the drugs creation; information technology and automation of scientific research on drug create; creation of nutraceutical drugs and medical products; organizational and economic aspects of pharmaceutical enterprises in modern conditions; marketing research of the modern pharmaceutical market; nanotechnology in pharmacy; bioinformatics in pharmacy; prediction of biological activity of compounds; global public health issues.

For a wide audience of scientific and practitioners of medicine and pharmacy.

UDC 615.1:616 (043.2)

© NUPh, 2022

ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Бушуєва І. В., Ткаченко Н. О.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

valery999@ukr.net; tkachenkonat2@gmail.com

Вступ. Підходи до оцінювання рівня соціальної відповідальності підприємств можна розрізнити за кількісними та якісними оцінками. В свою чергу методи кількісної оцінки поділяються на: оцінку рівня соціальних інвестицій та розрахунок показників соціальної відповідальності. Дослідження якісних параметрів передбачає складання соціальних рейтингів та соціальні (нефінансові) звіти.

У Міжнародному стандарті ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності» основними принципами соціальної відповідальності названо: підзвітність, прозорість, етичну поведінку, взаємодію з зацікавленими сторонами, додержання норм (правових та міжнародних) і прав людини. Реалізація таких принципів діяльності у бізнес-практиці передбачає оцінювання як результативності соціальної діяльності, так і їх впливу на економічні результати діяльності, а також оцінку соціальних інвестицій.

Мета. Провести аналіз існуючих методів і методик оцінки соціальної відповідальності на мікрорівні (фармацевтичне підприємство ФФ ПрАТ «Віола»).

Матеріали та методи. Найчастіше кількісні параметри оцінювання рівня соціальної відповідальності визначаються на основі показників у сфері трудових відносин. Рівень соціальної відповідальності підприємства на основі інтегральних оцінок, як правило, визначається таким чином:

1) розрахунок часткових соціально-трудова показників, згрупованих за шістьма предметними областями: загальні показники (індекс соціальної відповідальності, індекс перспективного розвитку, співвідношення соціальних інвестицій та прибутку тощо); показники зайнятості (частка звільнених протягом досліджуваного періоду з ініціативи роботодавця в загальній чисельності працівників, коефіцієнт плинності кадрів тощо); оплати праці (співвідношення середнього розміру заробітної плати працівників корпорації з середнім по галузі, частка витрат на оплату праці в собівартості продукції тощо); охорони праці (коефіцієнт виробничого травматизму, витрати на покращення умов праці на одного працівника корпорації тощо); навчання та охорони здоров'я працівників (витрати корпорації на охорону здоров'я працівників в розрахунку на одного працівника, частка працівників, що проходять щорічний медичний огляд коштом корпорації в загальній чисельності працівників тощо);

2) складання рейтингу і визначення інтегрованого рейтингового показника КСВ.

Результати та їх обговорення. Оскільки стандарт ISO 26000:2010 «Керівництво з соціальної відповідальності» впроваджений в нашій економічній практиці, рекомендується починати оцінювання внутрішнього

середовища соціальної відповідальності з виділення 7 основних напрямків, що представлені в стандарті: 1) організаційне управління; 2) права людини; 3) трудові практики; 4) навколишнє середовище; 5) сумлінні ділові практики; 6) проблеми, пов'язані із споживачами; 7) участь в житті спільнот та їх розвиток. Отже ці напрями соціальних відносин потребують впровадження методики їх аналізу та оцінювання рівня ефективності чи результативності.

Аналіз існуючих методів оцінки соціальної відповідальності на мікрорівні дозволяє стверджувати, що більшість індикаторів стосуються відносин з персоналом та відображають такі складові КСВ: правову, економічну, етичну. Однак ці методики не відображають найважливіших сторін відповідальності компаній: відносин з державою по трудовому та податковому законодавству та ефективності управління соціальною відповідальністю.

У міжнародній практиці найчастіше використовуються індексні методики оцінки соціальної відповідальності підприємництва, що представлені в табл. 1.

Таблиця 1

Індексні методики оцінки соціальної відповідальності бізнесу

Індексний показник	Часткові показники
Індекс DOMINI SOCIAL INVESTMENT (DSI 400)	оцінюються соціальні, екологічні й управлінські показники найбільших по капіталізації підприємств
Індекс стійкості ДОУ ДЖОНСА (DOW JONES SUSTAINABILITY INDEX)	критеріями оцінки виступають показники корпоративного управління, соціальна активність, екологічна діяльність
Індекс FTSE4Good	фінансові, соціальні й екологічні показники підприємства, права людини
Індекс корпоративної добродійності (CORPORATE PHILANTHROPY INDEX)	оцінюється благодійність, взаємини з основними партнерами
Метод Лондонської групи порівняльного аналізу (LONDON BENCHMARKING GROUP)	аналіз соціальної інклюзії підприємства

В українській практиці Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» почав визначати Індекс прозорості та підзвітності, який відображає критерії зовнішнього оцінювання підприємств за даними їх веб-ресурсів (табл. 2).

Комбінація методів кількісного та якісного аналізу найкращим чином допомагає оцінити ефективність соціальної діяльності. Використання якісних методів дає можливість у повній мірі оцінити інтереси і потреби представників соціальної групи, позиції всіх зацікавлених сторін і систему їх пріоритетів, допомагає зрозуміти економічний, політичний, соціальний контекст процесу соціальної відповідальності.

Таблиця 2

Показники оцінки СВ вітчизняних підприємств на основі даних їх веб-сайтів

Критерії оцінки	Показники звітності
1	2
Звітність	наявність нефінансового звіту, розробленого відповідно до стандартів Глобальної ініціативи зі звітності, Глобального договору ООН або іншими стандартами; наявність звіту про екологічну та соціальну діяльність
Зміст	рівень розкриття інформації за основними сферами КСВ
Навігація	зручність користування сайтом
Доступність	мова, контактна інформація

Оцінювання будь-якого об'єкту та напряму соціальної відповідальності організації будь-яким методом потребує використання певної системи показників. З метою виявлення чинників, що гальмують реалізацію соціальної відповідальності ФК, визначення умов і перспектив її активізації нами запропонований науково-методичний підхід до оцінювання соціальної відповідальності, який базується на певних положеннях. Для експрес-аналізу рівня соціальної відповідальності ФК нами пропонується використовувати кількісні методи оцінки, що базуються на методах та процедурах аналізу показників господарської діяльності компанії. Кількісні методи більше підходять для оцінки причинно-наслідкових зв'язків на основі показників результатів діяльності. Для вимірювання рівня соціальної відповідальності ПрАТ ФФ «ВІОЛА» рекомендований перелік показників, наведений у табл. 3.

Таблиця 3

Запропонований перелік показників оцінки рівня КСВ в ПрАТ ФФ «ВІОЛА»

Показники вимірювання внутрішнього середовища	Показники вимірювання зовнішнього середовища
Індекс питомих соціальних інвестицій (ІІ): $II = CI / LI$, де CI – обсяг соціального інвестування; LI – загальний обсяг інвестицій.	Комплексний індекс КСВ (КІ): $KI = (VP + CI + SB) / PV$, де VP – виплачені податки; CI – інвестиції в людський капітал; SB – соціальні видатки; PV – витрати виробничого призначення.
Частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі продажів (ІS): $IS = CI / S$, де S – обсяг продажу.	Індикатор перспективного розвитку (ІPR): $IPR = (CI + SB) / PR$, де PR – чистий прибуток.
Частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі прибутків (ІP): $IP = CI / PR$	Індикатор соціальних видатків (ІCV): $ICV = SB / PR$

На підставі проведеного експертного опитування працівників досліджуваної ФК нами визначені бажані значення критеріїв КСВ (табл. 4).

Таблиця 4

Бажані (еталонні) значення показників КСВ для досліджуваного закладу

Назва критерія (показника) для вимірювання СВБ у внутрішньому середовищі	Бажаний рівень показника	Назва критерія) для вимірювання СВБ у зовнішньому середовищі	Бажаний рівень показника
1. Індекс питомих соціальних інвестицій (ІІ)	0,10	4. Комплексний індекс КСВ (КІ)	0,12
2. Частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі продажів (ІS)	0,07	5. Індикатор перспективного розвитку (ІPR)	0,15
3. Частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі прибутків (ІP)	0,05	6. Індикатор соціальних видатків (ІCV)	0,07

Результати проведеного порівняння фактичного і бажаного рівня показників КСВ для досліджуваного закладу наведені в таблиці 5.

Таблиця 5

Порівняння фактичних і бажаних показників рівня КСВ для ПрАТ ФФ «ВІОЛА»

Показник	Фактичне значення	Бажане значення	Відхилення
1. Індекс питомих соціальних інвестицій	0,06	0,10	-0,04
2. Частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі продажів (ІS)	0,04	0,07	-0,03
3. Частка соціальних інвестицій у сумарному обсязі прибутків (ІP)	0,05	0,03	-0,02
4. Комплексний індекс КСВ (КІ)	0,08	0,12	-0,04
5. Індикатор перспективного розвитку (ІPR)	0,08	0,15	-0,07
6. Індикатор соціальних видатків (ІCV)	0,05	0,07	-0,02

Висновки.

1. На підставі експертного опитування визначено бажані і фактичні рівні показників оцінки КСВ досліджуваної компанії, розраховані відхилення фактичних значень показників від бажаних.

2. З метою усунення розривів між фактичним і бажаним рівнем показників КСВ в ПрАТ ФФ «ВІОЛА» запропонована система відповідних заходів.

Ключові слова: соціальна відповідальність, методи, методики аналізу соціальної відповідальності, експертне опитування, рівні показників.